

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés

egész évre - - 12 korona.
fél évre - - - 6 "
negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
könyvkereskedő, a kinél a lap kiadóhivatala van.

Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Főbbizéri hirdetés árkérvényében részese-
Nyilttér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
milliméter-árazásba szerinti
Leopold Gyula

Videki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Dr. Balogh Jenő államtitkár jelölése.

Dr. Balogh Jenő államtitkár folyó hó 8-án a reggeli vonaton érkezett meg László Mihály, Sigiescu József, Szász Pál, Jankovich Béla, Mayer Ödön, Nagy József, Csegezi Mihály és Hamori László országgy. képviselők és ifj. Wlassics Gyula miniszteri segédtitkár, titkára kíséretében Marosújvárra. Megérkezésekor nagy számu választópolgár és a vármegye előkelőségei élükön Szász József főispánnal várták az állomásnál, hol Szabó Albert bányatanácsos üdvözölte. Délelőtt 11 órakor tartotta a marosújvári nemzeti munkapárt nagy érdeklődés mellett jelölő-gyűlését. Baró Kemény Pál elnök meleg szavakban emlékezett meg gróf Bethlen Sándorról, a kerület volt képviselőjéről és gr. Teleki Ádám indítványára az elhunyt szeretetben álló képviselő emlékéit jegyzőkönyvileg örökítették meg. Azután az elnöknek egyhangulag elfogadott indítványára dr. Balogh Jenő államtitkárnak ajánlották fel a jelöltséget; az államtitkárt küldöttségileg hívták meg a gyűlésre. A gyűlésterembe léptekor nagy lelkesedéssel fogadták. Az államtitkár a jelöltséget elfogadva a következő programbeszédet mondotta el:

— Alkotó munkához kell látunk — így szólott a beszéd során — és a nemzetet, a helyett, hogy folyton küzdelmekbe és válságokba sodornánk, műveltségben, gazdagságban, nemzeti erőben kell gyarapítanunk. Mindama tényezők között pedig, a melyek a nemzet erejét és gazdaságát fokozni hivatottak, a legjelentősebbnek éppen a közművelődés emelését tartja. Ennek szolgálatában gazdaságilag is fokozottabb áldozatokat kell hoznunk, mint a korábbi kormányok tették. Megnyugvására szolgál, hogy a jövő évi költségvetésben oktatásügyi és kulturális célokra kilencz millió koronával többet irányoztak elő, mint eddig. Habár az 1907. és 1908. években már messzemenő javítást kezdtek, — a mi az előző kormány egyik legnagyobb érdeme — a további fejlesztéstől nem szabad visszariadnunk. Egészségtelen állapot az, hogy fiatalságunk túlnagy számban tódul egyes közép- és főiskolákba, különösen az egyetemre, és hogy szellemi proletariátus fejlődésétől komolyan kell tartanunk. A társadalomban annak a meggyőződésnek kell megerősödni, hogy a fiatalságot olyan pályákra, különösen gazdasági pályákra kell terelni, a melyeken a nemzetnek s az országnak jobb szolgálatokat tehetnek, mint például a jogi és más pályákon. A javulás itt a társadalomban bekövetkező nézetváltozástól függ. A kormány csak annyit tehet, hogy törvényhozási uton olyan intézkedéseket javasol, a melyek a bizonyos pályákon mutatkozó túlszűfolttságot megelőzhetik. Arra fog törekedni, hogy sokan, a kik ma csak az érettségi vizsga megszerzése végett mennek a középiskolákba, átmenessenek a polgári iskolákba, vagyis a polgári iskola több állásra adjon minősítést, mint most; újra felveti a polgári is-

kolák reformját, másrészt pedig intenzívebbé szeretné tenni a középiskolai oktatást. — Különösen a felső oktatás kérdésével foglalkozik. A jogi oktatás reformját illetőleg azt akarja, hogy a gyökeres reform, amelynek előmunkálatai már évek hosszú sora óta folynak, külön választassék a legszükségesebb javítások megtételétől. Visszának tartja, hogy a közigazgatási tisztviselők, akik a rendőri büntető bírások terén, a gyámügyi igazgatásban és más tereken itélkezésre és jogszabályok alkalmazására vannak hivatva, a jogtudományi és államtudományi államvizsgák bifurkációja révén ma jogi tudományokról nem tesznek tanúságot. Megtörténhetik most, hogy egy szolgabíró vagy egy minisztériumi tisztviselő évtizedeken át igazságot szolgáltat és itélkezik; habár magai jogot, büntetőjogot, büntető perjogot stb. csak hallgatott, vagy névleg hallgatott, de azokból soha vizsgálatokat nem tett. Ezt az állapotot minél előbb meg kell szüntetnünk. Az 1883. évi I. t. cz. ben szervezett közigazgatási szakvizsgákat is okvetlenül életbe kell majd léptetni. Nagy nemzeti veszedelem az, hogy a joghallgatóknak jelentékeny része éveken keresztül, különösen az ötödik felvétől a nyolczadikig, nemcsak előadásokra nem jár, hanem egyáltalán nem is foglalkozik komoly munkával. Ezen is változtatnunk kell. Arra fog törekedni, hogy a tanári és a tanítói kar, valamint a kisdidőszak terén működők helyzetének javítására, súlyos gondjaik enyhítésére mindent megtegyenek. Az országgyűlés legjelentősebb feladata az új választási törvény megalkotása. Itt csak egy szempont érvényesülhet, az, hogy a magyarság szupremáciája az új választási törvény mellett is feltétlenül biztosítható legyen. Egyedül ez a vezérelv lehet irányadó; ha ez a nemzeti érdek biztosítható lesz, ami tüzetes statisztikai és helyi vizsgálódásokkal tesz szükségessé, akkor a választási jog reformja is széles, demokratikus alapokon lesz keresztülvihető.

Nagy volt a lelkesedés a beszéd befejeztével. Br. Kemény Pál elnök meleg hangon köszönetet mondott és biztosította a választókerület részéről nemcsak az államtitkárnak szóló nagy tiszteletéről, hanem most, hogy közvetlen volt alkalmuk hallani és ismerni, az őszinte ragaszkodásról és szeretetről is.

A gyűlés után dr. Balogh Jenő képviselőjelölt tiszteletére nagy lakoma volt, hol több pohárköszöntő hangzott el. Szabó Albert dr. Balogh Jenőre, dr. Balogh Jenő a választó polgárookra, Szász József főispán a megjelent képviselőkre, Jankovich Béla, Mayer Ödön képviselők Szász József főispánra, Szász Pál képviselő Lukács Lászlóra, dr. Garda Kálmán Balogh Jenőre.

Dr. Balogh Jenő államtitkár megválasztása egyhangú lesz, miután ellenjelöltet sem a nemzetiségiek, sem a függetlenségi párt nem állít. A programbeszédet több tekintélyes kerületbeli függetlenségi választó is meghallgatta.

Ugy látszik a marosújvári kerület választóinál több a jóízles, mint egyéb kerületekben, ha sikerül egy neves és tekintélyes embert képviselőjelöltnek megszerezni.

Az államtitkár d. u. fogadta az Enyedről és Gyulafehérvárról megjelentek küldöttségét, megígérve, hogy amint szerét teheti és elfoglaltsága engedi, de a nyáron mindenestre Nagyenyedre is el fog látogatni, hogy a vezető emberekkel személyesen megismerkedhessen. Nagyenyedről ott voltak Szász József főispán, Inezedy-Joksmán Ödön vármegyei főjegyző, dr. Garda Kálmán vármegyei főügyész, Nagy Pál főszolgabíró, Nehéz János tanfelügyelő, Kövér János isk. igazgató, Varó Ferenc ny. tanár, Szilády Zoltán gimn. tanár, egyetemi magántanár, Beretzky Miksa pénzügyigazgató, Folyovich József főispáni titkár.

Politikai hírek.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter tarczaja jövő évi költségvetésének tárgyalása alkalmával a képviselőház pénzügyi bizottságában olyan nyilatkozatokat tett, a melyekből, ha már eddig nem tudtuk volna, teljes meggyőződést szereztünk az iránt, hogy ő nemcsak az általános irányelvekre nézve nagy koncepciójú, minden ízében magyar és modern kulturpolitikus, de nagy reszortjának minden egyes részlete iránt érdeklődött, azt ismeri s a létező hiányokon legjobb akaratú, a kormány programja s az ország anyagi teherviselési képességeinek keretében hathatósan segíteni is akar.

Hogy mindjárt az aktualitás szempontjából legérdekesebb kérdésnél kezdjük: amiket a középiskolai tanárok ügyéről mondott — a szolgálati időnek külön törvényben való szabályozása, a mostani heti óraszám megtartása s ezzel kapcsolatban a tanári létszám felemelése, végül pedig a tanárok fizetési osztályai dolgában a méltányos és fokozatos harmadolás — ezek a nyilatkozatok, úgy veljük, a legnagyobb megnyugvást kelthetik az érdekelt körökben. Most már bizonyára meg fog szünni a tanári karban minden további agitáció s a tanári testületek és egyesületek lojálisan elismerik, hogy ügyüknek legjobb barátja a vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Még egy nevezetes kijelentést tett gróf Zichy János a bizottságban. Baró Lévay Lajos felszólalására azt mondta, hogy a felvidéken, de egyáltalán a nemzetiségi vidékeken ott, ahol a nem állami elemi iskolák a tanításnak sem pedagógiai, sem magyar nemzeti szempontból nem felelnek meg,

ezen iskolák államosítását fokozatosan keresztül fogja vinni. Ez annak a nagy koncepciójú népoktatási politikának folytatása, amelyet annak idején Wlassics Gyula kezdett s amelynek gróf Zichy János is egész eddigi közpályáján híve volt.

Az indemítás vitája pedig hőmpolyóg tovább lassu és ostoba áradatával. Semmi haszna belőle az országnak, de még annak a pártnak sincs, mely a vitát nyújtja, mert nem kíséri az ország rokonszenve.

Közigazgatási reform.

(Ü. L.) A közigazgatási reform immár napirendre kerül. A pénzügyi bizottságban ezt határozottan jelzé a miniszterelnök a belügyi költségvetés tárgyalásánál, vázolva nagyjában a kérdés mikénti megoldását.

Legelőbb is egy fontos kijelentést tett a miniszterelnök: „hogy a kinevezési rendszer behozatala szerencsés megoldás lenne... A kinevezési rendszer — mondá — igen jól összeegyeztethető az autonómiával, mert hiszen az ideális cél az lenne, hogy az állami igazgatást állami szervek, az autonómia körébe tartozó közigazgatást pedig autonómikus szervek lássák el. Szükséges, hogy a közigazgatás körébe vágó sokféle és fontos feladatokat igen alapos képzettségű egyének lássák el, ami ma el nem érhető a közigazgatási állások természetének kockázatossága miatt.“ A mióta a lapokba írok, ennek pedig harmizezréve, mindég a kinevezési rendszer híve voltam és leszek ezutána is. Itt az ideje, a közigazgatási állások állandósításának. Ennek hiánya miatt tudul a nagy-számú képzett fiatalok mind a miniszteri hivatali pályára.

De a jó közigazgatás közgazdaságilag is nagy jelentőségű következményekkel jár, nagy befolyást gyakorolva a hitelbiztonságra is, külsőben az irányban, hogy meggyeri a nagy toke hajlandóságát az ipari vállalatok letétesére, aminek egyik első feltétele a közállapotok rendezettsége, amit megteremt a jó közigazgatás hivatása. És a nemzetiségi kérdés szempontjából is igen fontos a jó közigazgatás, mert a legtöbb esetben a gyenge adminisztráció ad alkalmat az elegetlenségre. És továbbá igaza van a miniszter-

elnöknek, amidőn annak adott hangot, hogy szükséges a közigazgatásnak modern szellemben való újjászervezése olyképp, hogy a pártpolitikai szempontok teljesen kiküszöböltesse, mert elvitázzatlan tény, hogy ma e szempontok erősen érvényesülnek, ami a mai választási rendszer mellett egész természetes is. Ha a vármegyei tisztviselők helyzete állandósul, azzal sok mai kiüvös magától is megszűnik. A miniszterelnök határozottan jelzé, hogy nemsokára módjában lesz e kérdéssel konkrétan foglalkozni, amikor is nem fogja elmulasztani a részletekről is tájékoztatni az országot és nem fogja mellőzni az arra hivatottabb körök véleményének kikérését sem.

Abban is igaza van a miniszterelnöknek, hogy a közigazgatás reformja el nem választható a községi szervezet reformjától, és ezért e két kérdés együttesen oldatik meg. A községi közigazgatás igen tul van terhelve az ügykör mértéken felüli szétágazottsága folytán. A községi közigazgatás körébe vágó köteleességek rendszerint háttérbe szorulnak az állami funkciók ellátása miatt. De addig is, míg a reform megtörténhetik, a kormány igyekezni fog egyes kirívó visszasságok orvoslására, mint pl. a segédjegyzői állások mielőbbi szervezésére a legközelebbi költségvetésbe is már egy nagyobb összeg fog beillesztődni. A mai apparátus mellett jóformán meg sem felelhetnek a községek köteleességeiknek.

A vármegyei tisztviselők státuszrendezését is kiállításba helyezte a miniszter. Rövidesen tette ugyan, de részletesebben nyilatkozott erről egy más alkalommal, amikor a vármegyei tisztviselők küldöttsége e kérdésben nála járt. A miniszterelnök akkor jelzé, hogy a státuszrendezésük dolgában most még nem állhat törvényjavaslattal a parlament elé, mert a pénzügyi helyzet miatt a státuszrendezés megvalósításának az időpontját ki kell tolni. De az a nagy melegség, amelyvel akkor és most a pénzügyi bizottságban is a közszolgálat e jeles, érdemes munkásainak fontos hivatásáról és igényeik jogosultságának méltánylásáról nyilatkozott, megnyugtathatja a vármegyei tisztviselőket arról, hogy amint a pénzügyi helyzet lehetővé teszi, azonnal a legsürgősebben megoldja a kormány ezt a kérdést. A Khuen-kormány elől jár abba a

ezelzaban, hogy a közszolgálat munkásai hivatásukhoz és munkásságukhoz méltó életviszonyok közé jussanak. Távol áll tőle a ezélat, hogy a vármegyei tisztviselőket törvényben biztosított joguktól elüsse, sőt a a Khuen-kormány programjának egyik sarkalatos pontja a közigazgatás reformja és ettől függetlenül is a vármegyei tisztviselők anyagi és erkölcsi függetlenítése azzal a ezélat, hogy minden illetektelen befolyástól menten érvényesíthessék a közérdeket fontos hivatásuk körében. Csak az időpont kitolásáról van szó!... Megbízhatuuk a Khuen-Hédervary Károly gróf személyében, hogy amint a pénzügyi helyzet lehetővé teszi, rendezni fogja a kormány a vármegyei tisztviselők státuszgyét.

A közigazgatási reform évtizedes kívánság. De egyes javításoknál egyéb nem történt. Végre elkezdődik a nagy munka, ami ha tető alá kerül, örök időre hirdetni fogja a Khuen-kormány sikerdus működését. Nem üres jelszavak vezetik a kormányt, hanem a köteleességtudó munka. Ezen köteleességtudás fogja megvalósítani a várva-várt közigazgatási reformot.

Vegyes hírek.

— **Kinevezés.** A földművelésügyi miniszter Koós Mihály dr. miniszteri titkár, az erdélyrészi kirendeltség agilis és érdemes vezetőjét, miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki.

— **Nagyenyed város képviselőtestülete** f. hó 12-én d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A gyűlés nevezetesebb pontjai az 1910. évi pótköltségvetés tárgyalása, az államsegély felosztása iránti tervezet előterjesztése és nevszerinti szavazások elvileg elhatározott ügyletek felett.

— **Halálozás.** Jakabffy János helybeli szőlőbirtokos, néhai Jakabfy Albert enyedi kereskedő fia, f. hó 10-én a Tinódi-hegyi szőlőjében, ahol lakása volt meghalt. — **Özv. Zalaányi Farkasné** szül. Anvander Sarolta életének 71-ik, özvegyiségének 6-ik évében folyó hó 6-ikan reggel rövid szenvedés után elhunyt Veresegyházán. 8-án temették el nagy részvét mellett. Zalaányi

TÁRCSA.

Teaestély.

A napokban egyik enyedi hölgyismerősimmal az elkövetkezendő balokról diskuráltunk. specil egy jogaszestély, vagy megyebál eshetőségeit tárgyaltuk, mire ő jóslat alakjában megjegyezte, hogy Enyeden a fényes balok mind meg fognak bukni, „mert — mondá ő — mi (ezek ök: a tánczosok) nagyon jól tudjuk, hogy magukkal (ezek mi vagyunk: a tánczosok) három piczulaért, utcai ruhában éppen olyan jól tánczoluuk, mint 10 koronáért 100 koronás toiletteben“.

Még nem döntöttem, hogy ez az „axioma“ aratott-e tulnagy diadalt, azaz mi nem érünk már 2 koronát sem, avagy az általános dragság ritkította ugy meg a Rongyos egylet f. hó 3-án ket koronás belepti díj mellett rendezett első teaestélyének széksorait, de azt mindnyájan megállapíthatjuk, hogy a teaestélyek megszokott közönségének nygyedrészé sem volt ott. — Pedig a Rendezőség mindent megtett a siker érdekében, gondoskodott elsorangu programról, trissen vixolt parkettről, sőt meg azt a kedvezményt is megszerezte a közönségnek, hogy ezuttal nem adott teát. Deficit azonban nem volt, a program egészen jól sikerült, tánczolni kitünően lehetett, hangulat dolgában sem volt panaszra ok, „Herz, was willst du noch mehr?“

Szóval a teaestély legfeljebb a Rongyos egylet szempontjából „hagyott hátra követelni valót“, de reméljük, hogy a felülfizetések bőségesen (?) karpótolták a rendezőség gyámoltjait.

A fogadtatás kissé „hüvös“ volt ugyan, jobban is befűthették volna a nagytermet, de mindazonáltal a kedélyek később ugy felmelegedtek, hogy a közönség egy része „kicsi nekem ez a csü!“ kiáltással a Szeidl termeibe vonult vacsorálni s ott a mulatságnak csak „a hajnali órák vetettek véget“.

Ugy látszik, hogy a program összeállítója számot vetett a színpadi hatással, az egyes számokat értékük sorrendjében állítván be a műsorba.

Bevezetést Káló Géza zenekara játszott a „Tell Vilmos“ nyitányát s el kell ismernünk, hogy a betanítással nem kis feladatot oldott meg; ő maga és zenekara szép játékot produkált.

Utánna Felméri Sándor szavalta el Tompa „Sólyom“ cz. kötetményét a töle megszokott precziz és élvezetes előadással.

Azian ket újdonság következett. Az elsőben inkább a személy volt újdonság: A brahám Margit adott elő zenes monologot. Már maga a műfaj is új volt a közönségnek, de itt nem ez, hanem az előadás aratta a jól megérdemelt tapsvihart. Ábrahám Margit ebben a rövid kis monologban annyifele tehetségéről tehetett bizonyosságot, hogy bemutatkozónak igazan nem is választhatott volna alkalmasabb darabot. A szöveget kedvesen, közvetlenül adta elő, megmutatta, hogy ha kell zongorázni is tud, de ami legérdekesebb: csengő mezzo-sopránját is megvillogtatta. Valóságos kirakatot rendezett a tehetségeiből ebben a megszokottjának igerkező kis programponthoz és mi gratulálunk elsősorban neki, másodsorban pedig a Rendezőségnek, akire nézve Ábrahám Margit határozott értéket jelent.

A program „piece de resistance“-a volt Dóczy Ferencné „Öt órai tea“ című dialogja.

A szerzőt nem kell bemutatnom, jobban ismeri őt az enyedi közönség, mint ahogy én gyöngye tollammal dieserni tudnám. Hanem az „Öt órai tea“-ról már lehet — s talán szabad is — beszélni. — Műfaját tekintve dialog, jobban mondva a pletykának dialogga nemesült válfaja. Mindez azonban nem kimerítő meghatározás, jobban találna reá a „Cicero pro domo sua“ avagy „védőparbeszed az asszonyokról“ alczim, sőt ha jobban megvizsgáljuk, meg feminista velleitásokat is találunk benne.

Mindenekelőtt ki kell jelentenem, hogy kritizálni nincs szándékomban, a dialog annyit szellemességgel van megírva, annyit benne az ötlet és a bravuro fordulat, hogy ehhez igazán nem ferhet szó. — Hanem azt ne akarja elhíttetni velünk Dóczyne nagyságos asszony, hogy ha ket asszony tanuk nélkül (a szobaleány hallgatózása nem számít) egy fél óra hosszat együtt van, melegegzik annyival is a pletykából, amennyit mi hallottunk! Hiszen az a ket asszony, akiket mi diskurálni hallottunk, az ket feminista apostol, akik komoly gazdasági és társadalmi problémák fölött sehajtoznak, le akarják szállítani a husarakat, tanári fizetésjavítást követelnek és rendezni akarják a cseledviszonyokat. Egedjen meg Nagyságos Asszonyom, de ha Önök mind g megállanának a potkávét, pótvizsga, póthaj és a pótsatöbbinél, ha meglegegednének azzal, hogy a Portubakné 50 forintos kalapjáról kisűssék, hogy az csak 25 korona volt, ha nem teteleznék fel a legjobb barátnejukról, hogy azért

Róza Fogarasi Albertné, dr. Zalányi Endre és Zalányi Farkas, anyjukat gyászolják az elhunytban.

— **Karácsonyi ruhakiosztás.** A Szegény Tanulókat Segélyező Kör f. hó 18-án, vasárnap, délután 3 órakor a polgári leányiskola tornatermében karácsonyi ruhakiosztással kapcsolatos rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Euekeltek a polgári leányiskola növendékei. 2. Előki megnyitó. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztár-vizsgáló bizottság jelentése. 5. Évek. 6. Ruhakiosztás. 7. Tiszújítás.

— **Felvilágosításul.** Igaz, hogy Szergey János helybeli iparosnak emberélet mentésért legfelsőbb kitüntetés végett Kemény Árpád br. volt főispán által 163 szám alatt 1909 év február hó 25-én és ugyanezen év július 15-én 523 szám alatt ugyancsak történt felterjesztés, de arra semmi válasz nem érkezett, míg Szergey János személyes kérésére Szász József főispán folyó év július hó 21-én újlag felterjesztést tett a kitüntetés végett, mire a már teljes feledésbe ment nemes cselekedetre a legfelsőbb kitüntetés meg is érkezett.

— **A posta figyelmeztetése.** A karácsonyi és újévi rendkívül csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek kesedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja.

1. Pénzt, ékszert, más tárgyakkal egybe csomagolni nem szabad.

2. Csomagolásra falada, vesszéből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vaszon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyakkal pedig erős csomagolópapírral használandó.

Vaszon vagy papirburkolattal bíró csomagokat, göb nélküli zsinaggal többszörösen és jó szorosan át kell kötni, a zsinag keresztes pontjain pedig pecsetviasszal kell lezárni.

3. A címzésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezeték- és keresztnévnek vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősebb özvegy stb.) továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére.

Felette kívánatos, hogy a feladó nevet és lakását, továbbá a címirat összes adatait feltüntető papírlap legyen magában is a csomagban is elhelyezve.

Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját

nézi meg mindket toronyórát, mert nem tudja biztosan, hogy melyik szerint induljon rendezvoursra, mondom, ha mindez nem így volna, hanem csak úgy pletykálnának, ahogy Dóczyne nagysága, — akkor évenként 40%-al kevesebb valópórt kellene folyamatba tenni, jóval kevesebb öngyilkosság történe és az asszonyok igazán lenyelhetnék a nyelvüket — jobb husétel hiányában —, mert nem akadna munkája. Csakhogy — fájdalom — a pótkávek és póthajak után rendszeren a pótházibarat kerül a szőnyegre, aki tegnap — „ha jól látták“ Mazurkánéhoz ment be; szegény Portubák ur pedig egyszer csak azt hallja, hogy a feleségének Ripók ur veszi a kalapokat és alig hagyják ott a legjobb barátnejök öt orai teáját, a másik „legjobb“ barátnejöknek már azt újságolják, hogy a másik azért nem találkozott Nyüst ural, mert a református toronyóra kesik egy negyedórát. Hiszen oly könnyű mindig csak egy keveset, egy „pótmondatot“ hozzátenni ahhoz, amit hallottak!

Nemrég irt arról Molnár Ferencz egy tanulságos cikket, figyelmökbe ajánlom Hölgyeim, olvassák el.

A béke kedvéért azonban én szentül meg vagyok győződve, hogy az asszonyok tényleg csak úgy pletykálnak, ahogy azt Dóczyne nagysága asszony sok naiv optimizmussal elgondolta, nem látok védő beszédet, nem keresek tendenciákat a dialogjában, hanem adventi bűnbánatot tartok és bocsánatot kerek a női nemtől mindazok nevében, akik eddig oly rútul felreismertük őket.

—pótd.

nevét és lakását a csomagon levő címirat felső részén is kitüntesse.

5. A csomagok tartalmát úgy a címíraton, mint a szállítólevéllel szabatosan és részletesen kell jelezni.

Budapestre és Bécsbe szülő élelmiszerek, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyak tartalom, minőség, mennyiség szerint kiirandók (pl. szalonna 2 kgr., egy pulyka 3 kgr., 2 liter bor, stb.)

— **Műkedvelő előadás.** Brandon Thomas „Charlie néneje“ című angol bohózatának betanulása foglalkoztat egy külön, ennek a darabnak előadására alakult kis műkedvelő társaságot. A darab karácsony másodnapjára kerül színpadra. A 4 négy nő és 6 férfi szerepre ismert legjobb műkedvelőinket sikerült felkeresni, melyek megnyerni a rendezőségnek. A jó próbák után itélve, a darab nehézségeit tehetséges műkedvelőink könnyen győzik le, úgy hogy bátran számíthatnak a nemes célok iránt mindig érdeklődő közönségünk támogatására. Az előadást tánc fogja követni.

— **A torda-topánfalvi vasút** közgazgatási pótbejárását november 30-án eszközölték és megállapították a végleges irányt. Minden jel arra mutat, hogy e regóta vajdó vonalat a jövő évben megvalósítják.

— **„A szegény tanulókat segélyező kör“** választmánya elhatározta, hogy a minden évben oly közkedveltségnek örvendő, kedélyes tea-estélyeket január 15-én, február 5-én és március 5-én fogja megtartani abban a reményben, hogy a jótékony cselekedés tekintettel mentől nagyobb számmal fogja a t. közönség látogatni.

— **Az adózáók figyelmébe.** A városi adóhivatal felhívja mindazokat, kik a ház-bér-adóra vonatkozó vallomásukat a már közzétett határidőben be nem adták, hogy ezt a vallomásukat 8 nap alatt annyival inkább adják be, mivel ellenkező esetben adójuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt — hivatalból fog megállapíttatni.

— **Az Uráni-színházban** ma délután 4 órakor és este fel 9 órakor a következő igen szép és látványos képek kerülnek műsorra. Kulin-fürdő. Bányaszerencsetleuság. Bosszuálló szolgák, Saul és Dávid haragja, Földrengés Napolyban, Szerelmi kaland a vadonban, Lanchelot és Eliána, Pali szőnyeg-tolvaj. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Köszönet.** „A szegény tanulókat segélyező kör“ karácsonyi ruhakiosztásához özv. Zeyk Józsefné báró Kemény Emma urnó, dr. Jeney Elekne urnó 5—5 koronával járult hozzá, mely jótékony adományokért az egyesület nevében halás köszönetet mond Török Bertalanné elnök.

— **Értesítés.** Értesítjük a ref. egyház választó-jogosult hveit, hogy egyházi törvényeink rendelkezései értelmében a presbiterium és képviselőtestület egynegyedresze, valamint a számadó gondnok, megbízatásuk lejárván, új választás alá kerülnek. A presbiterium és képviselőtestület e választások idejéül f. évi december 11-én d. e. 11 órá-tól d. u. 4 óráig tartó időt tűzte ki. A választásban joguk van résztvenni az egyház-község összes választó-jogosult hveinek, még pedig nemcsak a férfiaknak, hanem minden önjogu nőnek is. Választó-jogosult az, a ki az egyházi köztelviselésben résztvesz, és az egyházi rovatál és országos közalapi (domesztika) tartozását 1909. évi december 31-ig kifizette, tehát a f. 1910. évet megelőző évekről hátraléka nincs. Nagyenyed, 1910. december 2-án. Tisztelettel Jancsó Sándor lelkész, elnök. Bartha Zsigmond jegyző.

— **Jó étvágyat!** Egészséges gyomrot nyerünk, gyomornyomás, fájdalmak nem kínoznak, mióta a Feller-fele hashajtó rebarbara „Elsapilulákat“ használjuk. Tapasztalatból mondjuk Önnek, próbálja meg Ön is, mert tényleg szabályozzák a székélést és elősegítik az emésztést. 6 doboz bérmentve 4 korona. Készíti csakis Feller gyógyszerész, Stubica, Centrale 125 sz. (Zágrábmegyé).

* A hűlőszobák réme, a polskák kártás eddig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a Löcherer Cimexinnel történtek próbák, beigazolódott, hogy a Cimexin nemcsak az élő polskát pusztítja el nyomban, de a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat, vagy festést nem piszkít, nyomot, vagy foltot nem hagy. Kapható: U. Kovács József örökösai gyógyszer-táraban Nagyenyeden és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán.

A legtapasztaltabb orvosok tanácsolják, hogy egészségünk fenntartása érdekében elsősorban a gyomorra ügyeljünk.

A ki gyomrát rendszerben kívánja tartani, tegye szabályvá, hogy minden héten legalább egy bizonyos meghatározott napon, például minden hétfőn vagy mondjuk minden szombaton, reggelizés előtt egy pohár igaz.

Ferencz József-keserűvizet igyék. Ezen régóta bevált természetadta tisztító-gyógyviznek bámulatos felfrissítő hatása van nemcsak emésztőszerveinkre, hanem egész lényünkre is. A török császár udvari főorvosa is ezen tulajdon-ságát becsülte a legjobban, mikor azt írta róla, hogy „a kitűnő Ferencz József-keserűviz használata különösen kellemes“

Vigyáznunk kell, hogy a kereskedésekben mindenkor valódi Ferencz József-keserűvizet kapjunk, mert ez az, melyről a világ minden tájának orvosai és orvostanárai a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szög, 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés belyegdíjmentes. Levélbeli tudakozásra szivesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeltek. Hirdetéseket a kiadóhivatal vesz fel.

Egy üveges 2 ölteses **uri hintó** és egy fedett **koszi mindkettő jkaban** és egy pár **lószerzám** 50% arányú engedménnyel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 295 1—5

316—1910. jksz.

297 1—1

Hirdetmény.

A kolozsvári ref. egyházközség presbiteriuma közhírré teszi, hogy a Dózsa Kálmán-fele hagyatékhoz tartozó ingatlanokat, úgy mint a nagyenyedi határban Nagyhoros, Bükkös, Hosszuaj és Felsőötvös-in dűlőkben fekvő 1703 1704. 1711/1, 1711/2 hrszám a tagosított ingatlanokat, valamint a 2408, 2409. hr. szám alatti kertet és retet önkéntes, nyilvános árverés útján önkéntesen eladja, illetőleg haszonberbe adja.

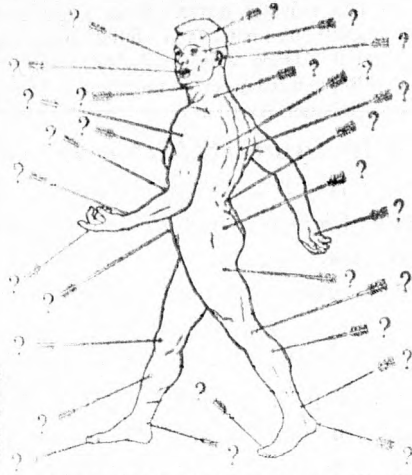
Az árverés, melynek fogantatásával az egyháztanács Régeni György, pénztárnok számadógondnokát bízta meg. Nagyenyeden a ref. egyháztanács termében **1910. év december hó 17. napján** fog d. e. 10 órakor megtartani, hol az árverési feltételek is megtekinthetők.

Kolozsvárt, a ref. egyháztanács 1910. nov. 3-án tartott üléséből.

Barabás Samu,
elnök.

Kolozsvár,
ref. egyh. közs. főgondnok

Vannak fájdalmai?

Használjon Feller-féle Elsáfluidot és Feller-féle Elsáplulákat, melyek egyedül készítője Feller V. Jenő udvari gyógyszerész, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmege).

I. A Feller-féle Elsáfluidot saját tapasztalatunk szerint fájdalomcsillapító, gyógyító, nyugtató, melegsztető hatással bír, gyorsan és biztosan gyógyít eszt, lésvényet, ideggyengeséget, oldalszúrást, szaggatást, influenzát, fej-, fog- és derékfájást, zsúbat, bémulást, szénajást, migránt, sok itt meg nem emeltet betegségtől megszabadítja az embert. A Feller-féle Elsáfluidot rekedtség, nátha, mell- és torokfájás és légvonat vagy hülestől eredő bajok ellen is páratlan gyógyszerrel használják. Valódi csak úgy, ha minden üveg a „Feller” nevet viseli, 12 kis vagy 6 dupla vagy 2 speciális üveg bérmentve 5 korona.

II. Továbbá tudomására önjajunk hozni, hogy az emberek ezrei gyomorbsjok, göres, érvágytalanság, veségés, hányási inger, rosszullét, felbőgés, puffadás, dugulás, aranyeres bántalmak és különböző emztési zavarok ellen kitűnő és biztos sikerrel használják a Feller-féle hashajtó Rotarbarna-Elsáplulákat. 6 doboz bérmentve 4 korona. Övskedjünk azonban utánzatoktól és ezimezzünk minden rendelést gondosan.

Feller V. Jenő gyógyszerésznek, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmege).

Egy okos fej

tudja milyen nagy előnyökkel jár a tápszeres használat; azok elsajátítása a háziasszonyok előhaladását bizonyítja.

A dr. Oetker-féle **Átőpor**, ára 12 fillér, helyettesíti az élesztőt, süthetünk vele kalácsot, tortát, linzi tésztát és sok mindenféle süteményt és tésztát. Használatával a tészta nagyobb, kellemesebb, jobb ízű és könnyen emészthető.

A dr. Oetker-féle **Puddingpor**, ára 12 fillér, tejjel főzve adja a legfinomabb és a legolcsóbb könnyű utánétket gyermek-knek és felnőtteknek.

A dr. Oetker-féle **Vanília-cukor**, ára 12 f., használható a csokoládé vaníliazássához, Puddinghoz, tejhez, krémekhez, mártáshoz stb., teljesen pótolja a drága vaníliát. Egy csomag tartalma megfelel 2-3 rúd jó vaníliának.

Megfelelő használati utasítás minden csomagon olvasható. Minden fűszerkereskedésben kapható. Recept leírás ingyen. 200 10-28

Dr. Oetker A. Bielefeld és Bécs.
Nagyenyeden kapható Odor Béla gyógyszerésznél.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-társaság.

Hirdetmény.

A Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T. közhírré teszi, hogy részvénytőkének 1000 darab új részvény kibocsátása után **600 000 koronára** leendő felemelését a folyó hó 4-én tartott rendkívüli közgyűlés elhatározta a következő feltételek mellett:

1. A Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár részvénytőkéje 400.000 koronáról 600 000 koronára emeltetik 1000 darab új, 200 korona névértékkel bíró részvény kibocsátása után, melynek már az 1911. évi jövedelemben a régi részvényekkel egyenlően osztóznak.

2. Ezen új kibocsátású 1000 darab részvényből 500 darabra a régi részvényeseknek elővételi jog biztosítottik, 500 darab pedig új részvényesek részére tartatik fen.

3. A régi részvényesek minden 4 drb részvény után egy új részvényre bírnak elővételi joggal, 300 korona átviteli árfolyammal. Négygyel nem osztható számú részvény után elővételi jog nem gyakorolható.

4. Az elővételi jog gyakorlására kitűzött határidőig a régi részvényesek által igénybe nem veendő kedvezményes árú részvényekre, továbbá 500 darab, új részvényesek számára fenntartott részvényekre az árfolyam darabonként 430 koronában állapítottik meg.

Igazgatóságunk fenntartja magának a jogot, hogy tulajgyzés esetében az előjegyzők között a részvényeket aránylagosan belátása szerint ossza szét.

5. A 2001—3000 folyó számmal és az 1911—1925 évekre terjedő szelvényivel ellátandó új részvények is névre zölök lesznek.

6. Az előjegyzések az 1000 darab új részvényre 1911. január 16-án bezárólag eszközölhetők a hivatalos órák alatt, az e célra kiállított kötelező nyilatkozattal.

7. A régi részvényesek ált. 1911. január 16-ig igénybe nem veendő részvények s az új részvényeseknek fenntartandó 500 darab részvényre teendő előjegyzés alkalmával darabonként előlegül 100 korona fizetendő be.

8. Az új részvények ára 1911. február hó 1-ig bezárólag teljesen befizetendő. A ki a befizetést ezen határidőig nem teljesíti, annak elővételi joga megszűnik, részletfizetéseit a tartalékalapjára vára elveszti.

A befizetésekről elismervény adatik. 9. A névre szóló részvényeket 1911. évi május 1-től igazgatóságunk fogja kiszolgáltatni.

10. Az új részvények után a 200 korona névértékkel felül befolyó összegek a R. T. tartalékalap növelésére fordítottak, mellyel együtt intézetünk egy millió koronát meghaladó állandó tőkével fog rendelkezni.

Kelt Nagyenyeden, 1910. november 7.
Az igazgatóság.

Megjegyzés. A részvények árán kívül más díj nem fog fizettetni, a részvények díjmentesen lesznek kiszolgáltatva.

Köhögés, rekedtség, és hurut ellen ninos jobba

Réthy-féle pometafú cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

224 5-12 1 doboz 60 fillér.

Csak Réthy félet fogadjunk el!

Eladó ház.

Gyár-utca 1. sz. alatt levő házastelek külön is, csetleg az összes **butorberendezéssel** eladó.

Értekezhetni ugyanott. 296 1-1

Ha egészség van, minden van!!

Az egészség egyik legszükségesebb fentartója a jó víz. Különösen azon a helyeken, hol a jó ivóvíz áldásait nélkülözik, az ásványvíz ne hiányozzék egy asztalról sem. — Ilyen a

Boholti korona forrás,

mely kiváló nagy szénsav és lithium tartalmu ásványvíz. Kellemes ízű és tisztaságánál fogva mint élvezeti víz, ugyszintén borral és szörppel vegyítve kitűnő.

A Boholti korona forrás víz árai:

2 literes üvegben	30 fillér.
16 " " "	26 " "
1 " " "	20 " "

Kizárólagos elárutító hely Nagyenyed és vidéke részére:

Fenichel Lázár üzlete. 173 13-26

KOBRÁK CZIPŐK

a legjobbak.

KAPHATÓK

Nagyenyeden és vidéke részére kizárólag

a Nagyenyedi Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetnél.

153 6-12

Minden hölgynek fontos ezen hirdetést elolvasni!!

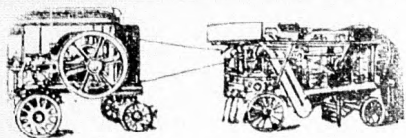
Weiner Mátyás

női divatruházában
BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 3 szám.
November 15-től kezdve december 24-ig
szokatlanul olcsó árak mellett nagyarányú

karácsonyi vásárt

Eladásra kerülnek:

Sport flanel jó minőségű... most 17-19 kr.
Angol flanel sötét színekben... most 29 -
Zsinór-barchet török s egyéb új minták most 35 -
Levantie (krón) jól mosható 200 m. most 19-22 -
Moso delainok remek minták... most 23-27 kr.
Selyem ruha vászon minden színben most 29-55 kr.
120 cm. széles gyöngyszöves és diagoani
kamarn minden színben most 49-58 kr. s feljebb.
120 cm. széles angol kelme sűrű arnya-
latokban most 45-55-65 kr. és feljebb.
120 cm. széles női posztó sötét színekben
most 49-55 krajeczig.
136 cm. széles zsolnai gyartmányu, angol
izlés után készült kosztüme kelme, előbbi ára 3 frt
most 1,75 kr., 2.- forint.
Bársony ujdonságok kosztüme, pongyola és
bluzokra, most 65-75 és 98 kr.
Kívánatra mintákat vidékre ingyen és bérmentve
szívesen küld.
20 koronán felüli megrendeléseket bérmentve szállít.

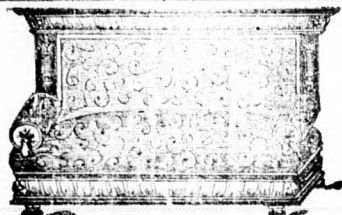
A legújabb rendszerű motorsepiőeszközök, továbbá
a legjobb benzin, nyersolaj és szivóvázmotorok,
valamint teljes malomberendezések legolcsóbban

Trebitsch Gyula

Budapest, VI., Eötvös-utca 42. kaphatók.
Teljes jótállás! Könnyű részletfizetés!
256 5-13 Árjegyzék ingyen!

Ezen jöhü ezeg motorai könnyű kezelésk
és nagy erőfejleszték folytán az egész országban
nagy elterjedésnek s közkedveltségnek örvendenek

BUTOR-RAKTÁR

KUNSCH ANTAL
épület- és butorasztalos
NAGYENYED, Rózsa-utca,
a vármegyeházzal szemben.

Elvállal mindennemű épületmunkákat.
Készít és raktaron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket minden stílusban a leg egyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben, saját tervei vagy adott tervek szerint. A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jótállást vállalja. Nagy választék vas- és rézbutorokban, ugyancsak mindennemű kárpitozott butorokban

194 - 95

<h3>Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.-t.</h3> <p>Részvénytőke 400.000 kor. Tartalékalap 210.000 kor.</p>	
<p>Előnyös kölcsönt ad betétlázasra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhütelü penzintezetek részvényeire.</p> <p>Vásárol és elad értékpapírokat.</p> <p>Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.</p> <p>Időgen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.</p> <p>Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítól le.</p> <p>Állandó betétet a legkedvezőbb kamatláb mellett fogad el.</p>	<p>Üzletfeleink részere telefon bevezetve 14. szám alatt.</p>
<p>Nyitva áll hetköznapi d. e. 9-12-ig, d. u. 3-4-ig.</p>	

!!!

TÖBB PÉNZE

akkor lesz, ha nélkülözhetetlen, oicsó és tartós szöttesárukat

csak a nagyenyedi szövénygyárból veszi.

Árjegyzék ingyen küldetik

HIRDETESEK

* legolcsóbban *
a lap kiadóhivatalában vétetnek fel.

Óh jaj! Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

Éljen!

Egger mellpasztillái,
az étvágyat nem rontják s kitünö izüek.

Doboza 1 kor. és 2 kor.
Próba-doboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:
„Nádor“ gyógyszerár
Budapest, VI., Váci körut 77.

Nagyenyeden kapható: U. Kovács József örök. Bethlen Gábor gyógyszerárában.
Dr. Odor Béla gyógyszerárában.

233 12-26

MAROSUJVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

MAROSUJVÁRT.

Alaptőke: 116,200 korona. Tartalékalap: 16,650 korona.

Foglalkozik:

Váltók leszámítolasával (kezeselt és bekebelezott).
Törlesztéses (mortisaciós) kölcsönöket nyujt földre 400 koronától feljebb 10-65 evig tejjedö időre.
Betéteket elfogad könyvecskére és folyószámlára. Betétek után nettó 5 1/2%-ot fizet. Nagyobb összegü betétek után 5 3/4%-ot ad. A betéti kamatadót az intezet sajátjából fizeti. Betéteket felmondás nélkül is kifizet.
Értékpapírok vételével és eladásával és kulans előlegezésével, Ernek és külföldi pénznemek, valamint szelvények beváltásával.
Előlegeket nyujt raktári és egyéb arukra.
Zálogosztálya előleget nyujt arany-, ezüsttargyakra és eszközökre, sorsjegyekre, értékpapírokra és egyéb ingóságokra.

288 3-